

RP 248/2004 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till komplettering av regeringens proposition med förslag till lag om Forststyrelsen (RP 154/2004 rd)

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att regeringens till riksdagen avlätna proposition med förslag till lag om Forststyrelsen skall kompletteras så, att de författningsrättsliga förutsättningar för behandling av propositionen i vanlig lagstiftningsordning som anges i ett utlåtande av grundlagsutskottet motsvaras. Det är närmast

handläggningen av tillståndsärenden och jakt- och fiskeövervakningen som diskuteras i utskottets utlåtande.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2005 och avses bli behandlad i samband med den. Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2005.

MOTIVERING

1. Målsättning och de viktigaste förslagen

Den 14 september 2004 avlät regeringen till riksdagen en proposition med förslag till lag om Forststyrelsen (den ursprungliga propositionen). Riksdagens grundlagsutskott och miljöutskott har redan avgett utlåtanden om propositionen (GrUU 38/2004 rd, MiUU 28/2004 rd).

Enligt 9 § 1 mom. i den ursprungliga propositionen betraktas som ett avgörande i ett förvaltningsärende, i vilket ett förvaltningsbeslut fattas, inte det tillstånd enligt 4 § i terrängtrafiklagen, 5 § i lagen om fiske och 6 § i jaktlagen att använda ett område i Forststyrelsens besittning för det ändamål som avses i lagarna i fråga. Enligt grundlagsutskottets utlåtande har lagstiftaren inte fritt kunnat definiera den rättsliga arten av de nämnda besluten, eftersom kravet i 21 § 1 mom. i grundlagen på att var och en har rätt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan då inte skulle kunna uppfyllas.

I den ursprungliga propositionen föreslogs att befogenheterna för Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare, vilka sköter jakt- och fiskeövervakningen, skulle regleras så, att inrikesministeriet beviljar dem särskilda polis-

befogenheter enligt ett bemyndigande i polislagen och genom ett beslut fastställer de i polislagen ingående polisbefogenheter som jakt- och fiskeövervakarna innehar i sitt uppdrag. Utskottet ansåg att bestämmelsen var alltför öppen.

I 8 § i det ursprungliga lagförslaget föreskrivs bland annat att bestämmelser om utnämning och uppsägning av naturtjänstdirektören skall utfärdas genom förordning av statsrådet. Grundlagsutskottet påpekade i avslutning till detta att det i 18 § 3 mom. i grundlagen bestäms att ingen får avskedas från sitt arbete utan laglig grund. Det går inte att genom förordning föreskriva om uppsägningsgrunder. I 7 kap. i statstjänstemannalagen finns bestämmelser om grunderna för uppsägning av tjänstemän.

Syftet med propositionen är att den ursprungliga propositionen skall fås att överensstämma med grundlagsutskottets ståndpunkt.

Med stöd av vad som anförts ovan slopas i 8 § 1 mom. i det ursprungliga lagförslaget bemyndigandet att genom förordning föreskriva om uppsägning av naturtjänstdirektören. Till den föreslagna 8 § fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket de offentliga förvaltningsuppgifter som gäller jakt och fiske (*vildmarksärenden*) och som enligt 2 mom. inte ankommer på styrelsen eller verkställan-

de direktören skall skötas vid enheten för offentliga förvaltningsuppgifter av en vildmarkschef. Om utnämningen av denna chef föreslås bli bestämt genom förordning av statsrådet.

Den bestämmelse i 9 § 1 mom. i den ursprungliga propositionen som handlar om den rättsliga arten hos terrängtrafik tillstånd samt tillstånd som gäller jakt och fiske utgår, varvid tillstånden får karaktär av överklagbara förvaltningsbeslut. Bestämmelsen kompletteras så, att det blir möjligt att beträffande de ovan avsedda tillstånden fatta områdesvisa kvotbeslut, inom ramen för vilka beslutanderätten i fråga om enskilda tillstånd kan delegeras till andra tjänstemän och befattningshavare vid Forststyrelsen. Delegeringsmöjligheten utsträcks också till sådana befattningshavare vid Forststyrelsen och sådana enskilda sammanslutningar som med avseende på sakkunskap, oavhängighet, tillförlitlighet och andra omständigheter som skall beaktas vid bedömningen har förutsättningar att sköta uppdraget som sig bör. För medborgarnas rättsskydd är det nödvändigt att allmänna författningar beträffande förvaltningsförfarandet och principerna för straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på den verksamhet som befattningshavare och sammanslutningar av detta slag bedriver.

Möjligheten att delegera beslutanderätt avses inte gälla vare sig beslut om kvoter eller fastställandet av ordningsstadgor för naturskyddsområden och strövområden.

Enligt den föreslagna bestämmelsen kan ett enskilt tillstånd i ett terrängtrafik-, fiske- eller jaktärende också ges maskinellt, vilket gör det möjligt för medborgarna att inhämta tillstånd på ett smidigt sätt, bland annat via automater och internet. I anslutning till detta och till möjligheten att delegera beslutanderätt föreslås att enskilda tillståndsbeslut skall kunna fattas utan föredragning. Övriga beslut fattas på föredragning, i enlighet med normal förvaltningspraxis.

En separat lag om jakt- och fiskeövervakningen föreslås bli stiftad. I 11 §, som handlar om jakt- och fiskeövervakning, föreslås därför en förtydligande bestämmelse enligt vilken det bestäms särskilt om jakt- och fiskeövervakningen, som hör till Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter. Jord- och skogsbruksministeriet inleder omedelbart be-

redningen av bestämmelser om jakt- och fiskeövervakningen.

I 13 § föreslås bestämmelser om sökande av ändring i Forststyrelsens beslut. Enligt 1 mom. sker inga förändringar i sökandet av ändring i beslut som Forststyrelsen fattar med stöd av naturvårdslagen. Ändring i beslut som Forststyrelsen fattar med stöd av naturvårdslagen får sökas genom besvär hos behörig förvaltningsdomstol på det sätt som bestäms i naturvårdslagen.

I 2 mom. upptas en bestämmelse om sökande av ändring i Forststyrelsens områdesvisa kvotbeslut som gäller tillstånd att jaga och fiska. Enligt bestämmelsen får ändring i beslut som gäller kvoter sökas genom besvär hos förvaltningsdomstol på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen.

Det första sättet att söka ändring i ett enskilt beslut som avses i 9 § 3 mom. i den föreslagna lagen är rättelseyrkande. Rättelse söks hos Forststyrelsen. Rättelseyrkande skall göras inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. I ett beslut som Forststyrelsen har fattat med anledning av ett rättelseyrkande får ändring sökas genom besvär hos behörig förvaltningsdomstol på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Bestämmelser om detta ingår i det föreslagna 13 § 3 mom.

Enligt 4 mom. kan ett beslut om fastställande av i 9 § 2 mom. avsedda kvoter områdesvis och ett i 9 § 3 mom. avsett beslut som Forststyrelsen själv har fattat om ett enskilt tillstånd enligt 4 § i terrängtrafiklagen, 5 § i lagen om fiske och 6 § i jaktlagen verkställas trots att ändring har sökts. Besvärinstansen kan dock förbjuda verkställigheten av beslutet.

Besvär över andra beslut av Forststyrelsen skall enligt 13 § 4 mom. anföras hos landsbygdsnäringsnämnden i enlighet med 1 § i lagen om landsbygdsnäringsnämnden (1203/1992). Sådana beslut är i synnerhet förvaltningsbeslut som ges i enlighet med de i 6 § 2 punkten i lagförslaget angivna lagarna och övriga beslut i anslutning till de i 6 § avsedda offentliga förvaltningsuppgifterna.

Forststyrelsens i 9 § avsedda beslut är överklagbara förvaltningsbeslut. På grund av den snäva tidtabellen är det inte möjligt att före den föreslagna tidpunkten för lagens ikraftträdande genomföra alla verkställig-

hetsåtgärder på det sätt som lagen förutsätter. Därför föreslås till 23 § i lagförslaget, vilken innehåller övergångsbestämmelser, bli fogat ett nytt 5 mom. som gäller genomförandet av verkställighetsåtgärderna. Enligt bestämmelsen skall åtgärderna i samband med verkställigheten före den 1 maj 2005 vara genomförda på det sätt som lagen förutsätter. Bland verkställighetsåtgärderna ingår bland annat kartläggningen av sammanslutningar som kan tilldelas beslutanderätt i sådana enskilda avgöranden som avses i 9 § 3 mom., den nödvändiga utbildningen av dem (t.ex. utbildning som gäller innehållet i författningarna om förvaltningsförfarande och handledning av kunderna) samt utarbetandet av beslutsmallar.

2. Propositionens konsekvenser

Kompletteringen av propositionen har inga direkta ekonomiska verkningar. Det är meningen att särskilda bestämmelser om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning skall utfärdas.

I fråga om jakt- och fiskeövervakningen och förfarandet vid sökande av ändring blir det ännu nödvändigt att utreda de ekonomiska omständigheterna. Om verkningar för statsbudgeten konstateras, återstår det att ta ställning till frågan i en tilläggsbudgetproposition för 2005.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet i samarbete med miljöministeriet och finans-

ministeriet. Förhandlingar om propositionen har förts med sametinget.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2005.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll och samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2005 och avses bli behandlad i samband med den.

Propositionen är en kompletterande proposition enligt 71 § i grundlagen och den hänför sig till regeringens proposition med förslag till lag om Forststyrelsen. På grund av detta är avsikten att den skall behandlas också i samband med den nämnda propositionen.

6. Lagstiftningsordning

De ändringar som föreslås i denna proposition innebär ordnande av sådana tillståndsärenden som enligt vad det bestäms skall skötas av Forststyrelsen som offentligt förvaltningsuppdrag, så att bestämmelserna om dem inklusive förfarandena för sökande av ändring blir förenliga med det som grundlagsutskottet förutsätter. Regeringen anser således att ändringarna kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om Forststyrelsen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

8 §

Organisering av offentliga förvaltningsupp- gifter

För skötseln av de offentliga förvaltningsupp-
pgifter som avses i 6 § finns vid Forststyrelsen en särskild enhet för offentliga förvaltningsupp-
pgifter, vars chef är naturtjänstdirektören. Bestämmelser om utnämning av naturtjänstdirektören utfärdas genom förordning av statsrådet.

De offentliga förvaltningsupp-
pgifter som gäller jakt och fiske (*vildmarksärenden*) och som enligt 2 mom. inte ankommer på styrelsen eller verkställande direktören sköts emellertid av vildmarkschefen, som finns inom enheten för offentliga förvaltningsupp-
pgifter. Bestämmelser om utnämning av vildmarkschefen utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §

Beslutanderätt i offentliga förvaltnings- upp- gifter

Naturtjänstdirektören avgör förvaltnings-
ärenden som hänför sig till de i 6 § avsedda offentliga förvaltningsupp-
gifterna och myndighetsärenden som gäller enheten för offentliga förvaltningsupp-
gifter, fransett tillstånds-
ärenden som anknyter till jakt och fiske, vilka sistnämnda avgörs av vildmarkschefen.

Kvoter kan fastställas områdesvis för de tillstånd eller beslut enligt 4 § i terrängtrafiklagen, 5 § i lagen om fiske och 6 § i jaktlagen

som gäller användning av ett område i Forststyrelsens besittning för det ändamål som avses i lagarna i fråga.

Inom ramen för de i 2 mom. avsedda kvoterna kan naturtjänstdirektören delegera fattandet av beslut om enskilda tillstånd som avses i 4 § i terrängtrafiklagen till en tjänsteman vid Forststyrelsen eller till en sådan anställd vid Forststyrelsen eller en sådan utomstående sammanslutning som med avseende på oavhängighet, tillförlitlighet, sakkunskap och andra omständigheter som skall beaktas vid bedömningen är att betrakta som lämplig för uppdraget. Vildmarkschefen kan göra detsamma i fråga om beslut om enskilda tillstånd som avses i 5 § i lagen om fiske och 6 § i jaktlagen. På verksamheten vid Forststyrelsen och vid en utomstående sammanslutning som beviljar tillstånd tillämpas till denna del förvaltningslagen (434/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och språklagen (423/2003) samt dessutom vad som i strafflagen (39/1889) bestäms om straffrättsligt tjänsteansvar.

Ett enskilt tillstånd i ett sådant ärende som avses i 3 mom. kan ges också maskinellt och beslut kan fattas utan föredragning.

Med undantag för fastställande av ordningsstadga för ett naturskyddsområde eller ett strövområde samt det fastställande av kvoter som föreskrivs i 2 mom. får naturtjänstdirektören och vildmarkschefen, efter att ha hört naturtjänstdirektören, skriftligen delegera den till dem enligt denna paragraf hörande beslutanderätten till en annan tjänsteman inom enheten för offentliga förvaltningsupp-
gifter.

Beslut om fastställande av kvoter områdesvis skall delges genom offentlig delgivning på det sätt som bestäms i förvaltningslagen.

11 §

Jakt- och fiskeövervakning

Om jakt- och fiskeövervakningen bestäms särskilt genom lag.

13 §

Ändringsökande

Ändring i beslut som Forststyrelsen fattar med stöd av naturvårdslagen får sökas genom besvär hos behörig förvaltningsdomstol på det sätt som bestäms i naturvårdslagen (1096/1996).

Ändring i ett beslut som gäller i 9 § 2 mom. avsedda kvoter får sökas genom besvär hos behörig förvaltningsdomstol på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Rättelse i ett enskilt beslut som avses i 9 § 3 mom. får sökas hos Forststyrelsen. Rättel-

seyrkande skall göras inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Ändring i ett beslut som Forststyrelsen har fattat med anledning av ett rättelseyrkande får sökas genom besvär hos behörig förvaltningsdomstol på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen.

Ett beslut gällande i 9 § 2 mom. avsedda kvoter samt ett i 9 § 3 mom. avsett beslut av Forststyrelsen om ett enskilt tillstånd kan verkställas trots att ändring har sökts. Besvärsinstansen kan dock förbjuda verkställigheten av beslutet.

I andra beslut av Forststyrelsen som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsnämnden på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen.

23 §

Övergångsbestämmelser

De åtgärder i samband med verkställigheten som avses i 9 § skall före den 1 maj 2005 vara genomförda på det sätt som lagen förutsätter.

Helsingfors den 26 november 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Jord- och skogsbruksminister *Juha Korkeaoja*